ДОРНОГОВЬ АЙМАГ ДАХЬ ТӨРИЙН АУДИТЫН ГАЗАР

САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАНГИЙН АУДИТ

Дорноговь аймгийн Хатанбулаг сумын Засаг даргын Тамгын газрын 2023 оны санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн аудитын хураангуй тайлан

Аудитын код: ДГА-2024/65/НА-СТА-ТШЗ

Тэргүүлэх аудитор: Т.Ган-Өлзий
Цахим хаяг: gan-ulziit@audit.gov.mn

Аудитын менежер: У.Оюунтүлхүүр
Цахим хаяг: oyuntulkhuur.u@audit.gov.mn

Ахлах аудитор: Э.Энхцэцэг
Цахим хаяг: enkhtsetsege@audit.gov.mn

Цахим хуудас:
www.audit.mn

Сайншанд сум

2024 он

Энэхүү аудитын тайлантай холбоотой нэмэлт мэдээллийг дээрх хаягаар авна уу.

АГУУЛГА

1.ХАРААТ БУС АУДИТОРЫН ДҮГНЭЛТ 3
2.АУДИТ ХИЙСЭН САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАН, ТӨСВИЙН ГҮЙЦЭТГЭЛ........................5
3. САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАНГИЙН ТОДРУУЛГА...9
3.1 Байгууллага, түүний үйл ажиллагаа .... **Error! Bookmark not defined.**
3.2 Байгууллагын гадаад, дотоод орчин.................. **Error! Bookmark not defined.**
3.3 Санхүүгийн тайлагналын үзэл баримтлал .... **Error! Bookmark not defined.**
3.4 Нягтлан бодох бүртгэлийн гол бодлого, толилуулгад гарсан өөрчлөлтүүд .... **Error! Bookmark not defined.**
3.5 Төсвийн төлөвлөлт, гүйцэтгэл, нэмэлт төсөв..... **Error! Bookmark not defined.**
4. АУДИТЫН ТАЙЛАН .... **Error! Bookmark not defined.**
4.1 Ерөнхий зүйл .... **Error! Bookmark not defined.**
4.2 Материаллаг байдал... **Error! Bookmark not defined.**
4.3 Төрийн хэмнэлтийн тухай хуулийн хэрэгжилт.... **Error! Bookmark not defined.**
4.4 Санхүүгийн тайлангийн аудитаар шалгасан нийцлийн аудитын асуудал **Error! Bookmark not defined.**
4.5 Завсрын аудитын үр дүн, өмнөх зөвлөмжийн хэрэгжилт . **Error! Bookmark not defined.**
4.6 Дараагийн аудитаар анхаарах асуудал............. **Error! Bookmark not defined.**
5. АУДИТЫН ИЛРҮҮЛЭЛТ 11
6. АУДИТААР ИЛЭРСЭН БУРУУ ИЛЭРХИЙЛЛИЙН НЭГТГЭЛ 13

Товчилсон үгийн жагсаалт

АДБОУС	Аудитын Дээд Байгууллагын Олон Улсын Стандарт
УСНББОУС	Улсын Секторын Нягтлан Бодох Бүртгэлийн Олон Улсын Стандарт
МУ	Монгол Улс
ЗДТГ	Засаг даргын тамгын газар
БМ	Бараа материал
ҮХ	Үндсэн хөрөнгө

1.ХАРААТ БУС АУДИТОРЫН ДҮГНЭЛТ

ДОРНОГОВЬ АЙМАГ
ТӨРИЙН АУДИТЫН ГАЗАР

Орон нутгийн өмчийн III байр, Залуучууд гудамж,
3 дугаар баг, Сайншанд сум, Дорноговь аймаг, 44103,
Утас: (976) 7052 2734
Цахим хуудас: dornogovi@audit.gov.mn

2024.02.23 № 1-6/46

танай_____________-ны №______________-т

ХАТАНБУЛАГ СУМЫН ЗАСАГ
ДАРГЫН ТАМГЫН ГАЗРЫН ДАРГА
Т.ЦЭЦЭГСҮРЭН ТАНАА

Өөрчлөлтгүй дүгнэлт

Төрийн аудитын тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.3.1, 8 дугаар зүйлийн 8.1, Төсвийн тухай хуулийн 8 дугаар зүйлийн 8.9.1-д заасны дагуу Дорноговь аймгийн Хатанбулаг сумын ЗДТГ-ын 2023 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх санхүүгийн байдал, санхүүгийн үр дүн, цэвэр хөрөнгө/өмчийн өөрчлөлт, мөнгөн гүйлгээний тайлан, тодруулгууд болон төсвийн гүйцэтгэлд аудит хийлээ.

Хатанбулаг сумын ЗДТГ-ын 2023 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлийг Төсвийн тухай хууль, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль, Улсын секторын нягтлан бодох бүртгэлийн олон улсын стандартад нийцүүлэн бүх материаллаг зүйлсийн хувьд үнэн зөв толилуулсан байна.

Дүгнэлтийн үндэслэл

Төрийн аудитын байгууллага аудит хийхдээ Аудитын дээд байгууллагын олон улсын стандарт, түүнд нийцүүлэн Монгол Улсын Ерөнхий аудиторын баталсан журам, зааврын дагуу гүйцэтгэж, аудит хийгдэх байгууллагаас хараат бус, аудиторын ёс зүйн үүрэг хариуцлагыг биелүүлж ажилласан. Бидний цуглуулсан хангалттай бөгөөд зохистой аудитын нотолгоо нь дүгнэлт өгөх үндэслэл болно.

Асуудлыг онцолсон хэсэг

Тайлант онд тус байгууллагын нягтлан бодогч өөрчлөгдсөнтэй холбоотой санхүүгийн тайланг үнэн зөв гаргаж ирүүлээгүй нь МУ-ын Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хуулийн 5.1.4 "*Аж ахуйн нэгж, байгууллага нягтлан бодох бүртгэлийн үнэн зөв байх зарчмыг баримтална*", 20.2.3 "*Ерөнхий нягтлан бодогч холбогдох олон улсын стандарт, эрх бүхий төрийн байгууллагаас баталсан нягтлан бодох бүртгэлийн стандарт, журам, заавар, энэ хуулийн 6 дугаар зүйлд заасан зарчмыг баримтлан нягтлан бодох бүртгэл хөтөлж, санхүүгийн тайлан гаргах үүрэг хүлээнэ*" гэсэн заалтуудыг хэрэгжүүлээгүй байна.

Аудитын гол асуудал

010020217

Аудитаар нийт 519.8 сая төгрөгийн 4 алдааг залруулж, санхүүгийн тайланд тусгасан.

Бусад асуудлын хэсэг

АДБОУС 2706.10-д зааснаар хууль тогтоомжоор хориглоогүй, аудитын тайланд заавал мэдээлэх аудитын гол асуудал гэж тодорхойлоогүй, тухайлбал, аудитын хамрах хүрээний хязгаарлалтын улмаас аудитын хангалттай, зохистой нотолгоог олж авах боломжгүй байдал үүсээгүй болно.

Санхүүгийн тайланд төсвийн захирагчийн хүлээх үүрэг, хариуцлага

Төсвийн захирагч санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлийг Төсвийн тухай хууль, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль, Улсын секторын нягтлан бодох бүртгэлийн олон улсын стандартын дагуу үнэн зөв бэлтгэж толилуулах үүрэгтэй.

Санхүүгийн тайланг залилан эсвэл алдааны улмаас үүсэх материаллаг буруу илэрхийлэлгүй бэлтгэхэд шаардлагатай гэж үзсэн дотоод хяналтыг тодорхойлж, хэрэгжүүлэх үүрэг хариуцлага хүлээнэ.

Төрийн аудитын байгууллагын үүрэг, хариуцлага

Төрийн аудитын байгууллага залилан эсвэл алдааны улмаас үүсэх материаллаг буруу илэрхийллээс санхүүгийн тайлан бүхэлдээ ангид эсэх талаарх үндэслэлтэй баталгаажуулалт олж авах, дүгнэлт, зөвлөмж бүхий аудитын тайлан гаргах зорилготой.

Үндэслэлтэй баталгаажуулалт нь дээд түвшнийх боловч үнэмлэхүй түвшний баталгаажуулалт биш бөгөөд АДБОУС-ын дагуу хийсэн аудитаар бүх материаллаг буруу илэрхийлэл бүрийг илрүүлнэ гэсэн баталгаа болохгүй юм.

Буруу илэрхийлэл нь залилан эсвэл алдаанаас үүсэж болох бөгөөд дангаараа эсвэл нийлээд уг санхүүгийн тайланд үндэслэн гарах хэрэглэгчдийн эдийн засгийн шийдвэрт нөлөөлөх үндэслэлтэй байвал материаллаг гэж үздэг.

ДАРГА, ТЭРГҮҮЛЭХ АУДИТОР Т.ГАН-ӨЛЗИЙ

2.АУДИТ ХИЙСЭН САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАН, ТӨСВИЙН ГҮЙЦЭТГЭЛ

2.1 Аудит хийсэн санхүүгийн байдлын тайлан

төгрөгөөр

Дансны код	Балансын үзүүлэлт	Эхний үлдэгдэл	Эцсийн үлдэгдэл
1	**ЭРГЭЛТИЙН ХӨРӨНГИЙН ДҮН**	**180,900,801.21**	**197,820,912.47**
31	**МӨНГӨН ХӨРӨНГӨ**	8,257,849.00	15,950,049.00
312	**Банкинд байгаа бэлэн мөнгө**	8,257,849.00	15,950,049.00
3121	**Төгрөг**	8,257,849.00	15,950,049.00
31211	Төрийн сангийн харилцах	8,257,849.00	15,950,049.00
33	**АВЛАГА**	96,487,662.87	94,442,967.87
335	**Бусад авлага**	96,487,662.87	94,442,967.87
3351	Байгууллагаас авах авлага	96,487,662.87	94,442,967.87
35	**БАРАА МАТЕРИАЛ**	76,155,289.34	87,427,895.60
351	**Түүхий эд материал**	37,329,087.60	65,152,685.60
35110	Тусгай зориулалттай материал	37,329,087.60	65,152,685.60
354	**Хангамжийн материал**	11,891,001.74	16,865,210.00
35410	Бичиг хэргийн материал	3,465,340.00	3,489,200.00
35420	Аж ахуйн материал	689,010.00	1,102,010.00
35430	Сэлбэг хэрэгсэл	7,582,000.00	12,274,000.00
35600	Мал амьтад	26,935,200.00	5,410,000.00
2	**ЭРГЭЛТИЙН БУС ХӨРӨНГИЙН ДҮН**	**2,884,091,782.51**	**4,425,807,106.55**
39	**ҮНДСЭН ХӨРӨНГӨ**	2,884,091,782.51	4,425,807,106.55
392	**Биет хөрөнгө**	2,736,070,490.67	4,278,062,314.63
39201	Барилга, байгууламж, орон сууц	1,601,654,094.70	2,146,569,950.70
39202	Хуримтлагдсан элэгдэл	(170,041,183.49)	(249,782,401.27)
39203	Авто-тээврийн хэрэгсэл	479,479,999.96	584,978,559.56
39204	Хуримтлагдсан элэгдэл	(209,098,959.41)	(250,102,538.25)
39205	Машин тоног төхөөрөмж (компьютер)	306,230,477.29	306,239,477.29
39206	Хуримтлагдсан элэгдэл	(123,791,517.52)	(158,592,388.29)
39207	Тавилга, аж ахуйн эд хогшил	73,272,365.69	84,574,665.69
39208	Хуримтлагдсан элэгдэл	(48,626,393.04)	(56,787,513.25)
39214	Бусад үндсэн хөрөнгө	1,979,897,496.53	3,164,043,837.49
39215	Хуримтлагдсан элэгдэл	(1,163,850,890.04)	(1,304,024,335.04)
39217	Ном	10,945,000.00	10,945,000.00
393	**Биет бус хөрөнгө**	148,021,291.84	147,744,791.92
39301	Програм хангамж	5,040,000.00	5,640,000.00
39302	Хуримтлагдсан элэгдэл	(3,902,708.16)	(4,779,208.08)
39303	Бусад биет бус хөрөнгө	146,884,000.00	146,884,000.00
3	**НИЙТ ХӨРӨНГИЙН ДҮН III=I+II**	**3,064,992,583.72**	**4,623,628,019.02**
4	**НИЙТ ӨР ТӨЛБӨР**	**154,740.00**	**8,224,007.03**
41	**БОГИНО ХУГАЦААТ ӨР ТӨЛБӨР**	154,740.00	8,224,007.03
413	**Өглөг**	154,740.00	8,224,007.03
41310	Ажилчидтай холбогдсон өглөг	-	8,223,917.03
4136	**Бусад өглөг**	154,740.00	90.00
41362	Хувь хүмүүст төлөх өглөг	90.00	90.00
5	**ЦЭВЭР ХӨРӨНГӨ ӨМЧИЙН ДҮН**	**3,064,837,843.72**	**4,615,404,011.99**
51	**Засгийн газрын хувь оролцоо**	3,064,837,843.72	4,615,404,011.99
511	Засгийн газрын оруулсан капитал /Засгийн газрын сан/ орон нутгийн сан	1,514,989,636.59	1,514,989,636.59
51101	Өмч: - төрийн	1,514,989,636.59	1,514,989,636.59
512	**Хуримтлагдсан үр дүн**	1,382,801,427.98	2,933,367,596.25
51210	Өмнөх үеийн үр дүн	1,382,801,427.98	1,382,801,427.98
51220	Тайлант үеийн үр дүн	-	1,550,566,168.27
51300	Хөрөнгийн дахин үнэлгээний зөрүү	167,046,779.15	167,046,779.15
6	**ӨР ТӨЛБӨР, ЦЭВЭР ХӨРӨНГӨ ӨМЧИЙН ДҮН VI=IV+V**	**3,064,992,583.72**	**4,623,628,019.02**

2.2 Аудит хийсэн санхүүгийн үр дүнгийн тайлан

төгрөгөөр

Дансны код	Үзүүлэлт	Өмнөх оны гүйцэтгэл	Тайлант оны гүйцэтгэл
1	**ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ОРЛОГЫН ДҮН (I)**	**1,230,042,560.06**	**3,970,903,829.75**
12	**ТАТВАРЫН БУС ОРЛОГО**	**530,316,024.00**	**2,058,393,422.56**
120	**Нийтлэг татварын бус орлого**	530,316,024.00	2,058,393,422.56
120004	Төсөв байгууллагын өөрийн орлого	530,316,024.00	2,058,393,422.56
1200042	Туслах үйл ажиллагааны орлогоос санхүүжих	5,683,600.00	14,893,741.00
1200017	Үнэ төлбөргүй хүлээн авсан орлого - Үндсэн хөрөнгө	506,130,424.00	1,868,699,456.56
1200018	Үнэ төлбөргүй хүлээн авсан орлого - Бараа материал	18,502,000.00	174,800,225.00
13	**ТУСЛАМЖ, САНХҮҮЖИЛТИЙН ОРЛОГО**	**699,726,536.06**	**1,912,510,407.19**
1311	**Нэмэлт санхүүжилтийн орлого**	165,918,418.67	1,058,011,952.00
131104	Дээд шатны төсвийн захирагчийн төсөвт тусгагдсан төсвөөс доод шатны төсвийн захирагчид хуваарилсан хөрөнгө	50,761,000.00	973,204,692.00
131105	Төсвийн байгууллагын үндсэн үйл ажиллагааны хүрээнд бий болсон нэмэлт орлого	115,157,418.67	84,807,260.00
1320	**Орон нутгийн төсвөөс санхүүжих**	533,808,117.39	854,498,455.19
132001	Урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилт /орон нутгийн төсөвт байгууллага/	533,808,117.39	854,498,455.19
2	**ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЗАРДЛЫН ДҮН**	**946,108,775.01**	**2,406,220,995.00**
21	**УРСГАЛ ЗАРДАЛ**	**946,108,775.01**	**2,406,220,995.00**
210	**БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ**	933,308,775.01	2,395,399,495.00
2101	**Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил**	285,426,102.41	499,782,818.40
210101	Үндсэн цалин	241,533,859.52	302,589,857.42
210102	Нэмэгдэл	28,931,154.19	140,653,974.04
210103	Унаа хоолны хөнгөлөлт	4,673,821.00	29,008,000.00
210104	Урамшуулал	10,287,267.70	26,603,686.94
210105	Гэрээт ажлын хөлс	-	927,300.00
2102	**Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл**	37,209,470.80	58,722,497.22
210201	Тэтгэврийн даатгал	25,741,447.07	39,736,823.62
210202	Тэтгэмжийн даатгал	2,836,478.58	4,801,271.47
210203	ҮОМШӨ-ний даатгал	2,829,594.93	3,761,817.44
210204	Ажилгүйдлийн даатгал	485,609.21	920,764.20
210205	Эрүүл мэндийн даатгал	5,316,341.01	9,501,820.49
2103	**Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал**	32,590,347.01	38,704,079.26
210301	Гэрэл, цахилгаан	5,741,791.01	10,799,047.26
210302	Түлш, халаалт	23,501,708.00	26,010,380.00
210303	Цэвэр, бохир ус	3,346,848.00	1,894,652.00
2104	**Хангамж, бараа материалын зардал**	94,033,968.17	350,814,072.74
210401	Бичиг хэрэг	6,232,720.00	4,072,340.00
210402	Тээвэр, шатахуун	43,480,117.30	49,517,308.74
210403	Шуудан, холбоо, интернэтийн төлбөр	3,101,610.87	6,862,557.00
210405	Хог хаягдал зайлуулах, хортон мэрэгчдийн устгал, ариутгал	120,000.00	120,000.00
210406	Бага үнэтэй, түргэн элэгдэх, ахуйн эд зүйлс	41,099,520.00	290,241,867.00
2105	**Нормативт зардал**	9,735,555.00	11,149,600.00
210502	Хоол, хүнс	8,195,555.00	11,149,600.00
2106	**Эд хогшил, урсгал засварын зардал**	38,072,800.00	10,621,800.00
210601	Багаж, техник, хэрэгсэл	6,610,000.00	75,000.00
210604	Урсгал засвар	31,462,800.00	10,546,800.00
2107	**Томилолт, зочны зардал**	15,134,000.00	7,968,200.00
210702	Дотоод албан томилолт	15,134,000.00	7,968,200.00
2108	**Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж**	91,805,992.00	1,053,275,861.34
210801	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж	90,549,940.00	1,043,592,368.00
210803	Даатгалын үйлчилгээ	386,400.00	615,825.00
210804	Тээврийн хэрэгслийн татвар	373,652.00	20,900.00

210807	Газрын төлбөр	278,000.00	9,046,768.34
2109	**Бараа үйлчилгээний бусад зардал**	329,300,539.62	364,360,566.04
210901	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	5,645,000.00	2,313,100.00
210902	Хичээл үйлдвэрлэлийн дадлага хийх	1,467,000.00	11,877,000.00
210903	Үндсэн хөрөнгийн элэгдэл, хорогдол	322,188,539.62	350,170,466.04
213	**УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ**	12,800,000.00	10,821,500.00
2132	**Бусад урсгал шилжүүлэг**	12,800,000.00	10,821,500.00
213209	Нэг удаагийн тэтгэмж, шагнал урамшуулал	12,800,000.00	10,821,500.00
3	**ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ҮР ДҮН (3)=(1)-(2)**	**283,933,785.05**	**1,564,682,834.75**
225	**ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ БУС ЗАРДЛЫН ДҮН**	214,270.77	14,116,666.48
225001	Үндсэн хөрөнгө худалдсаны гарз	214,270.77	14,116,666.48
5	**НИЙТ ҮР ДҮН (5)=(3)+(4)**	**283,719,514.28**	**1,550,566,168.27**

2.3 Аудит хийсэн мөнгөн гүйлгээний тайлан

төгрөгөөр

Дансны код	Үзүүлэлт	Өмнөх оны гүйцэтгэл	Тайлант оны гүйцэтгэл
1	**ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ МӨНГӨН ОРЛОГЫН ДҮН (1)**	**722,695,848.26**	**2,023,883,561.06**
12	**ТАТВАРЫН БУС ОРЛОГО**	**5,683,600.00**	**14,893,741.00**
120	**Нийтлэг татварын бус орлого**	5,683,600.00	14,893,741.00
120004	**Төсөв байгууллагын өөрийн орлого**	5,683,600.00	14,893,741.00
1200042	Туслах үйл ажиллагааны орлогоос санхүүжих	5,683,600.00	5,701,541.00
1200047	Шилжиж ирсэн мөнгөн хөрөнгө		9,192,200.00
13	**ТУСЛАМЖ, САНХҮҮЖИЛТИЙН ОРЛОГО**	**717,012,248.26**	**2,008,989,820.06**
1311	**Нэмэлт санхүүжилтийн орлого**	183,204,130.87	1,154,491,364.87
131104	Дээд шатны төсвийн захирагчийн төсөвт тусгагдсан төсвөөс доод шатны төсвийн захирагчид хуваарилсан хөрөнгө	50,761,000.00	973,204,692.00
131105	Төсвийн байгууллагын үндсэн үйл ажиллагааны хүрээнд бий болсон нэмэлт орлого	132,443,130.87	181,286,672.87
1320	**Орон нутгийн төсвөөс санхүүжих**	533,808,117.39	854,498,455.19
132001	Урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилт /орон нутгийн төсөвт байгууллага/	533,808,117.39	854,498,455.19
2	**НИЙТ ЗАРЛАГА ба ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН (2)**	**703,695,208.26**	**1,978,888,361.06**
21	**УРСГАЛ ЗАРДАЛ**	**703,695,208.26**	**1,978,888,361.06**
210	**БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ**	**613,338,795.39**	**1,873,632,143.19**
2101	**Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил**	285,426,102.41	489,019,401.37
210101	Үндсэн цалин	241,533,859.52	299,908,885.39
210102	Нэмэгдэл	28,931,154.19	132,571,529.04
210103	Унаа хоолны хөнгөлөлт	4,673,821.00	29,008,000.00
210104	Урамшуулал	10,287,267.70	26,603,686.94
210105	Гэрээт ажлын хөлс	-	927,300.00
2102	**Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл**	37,209,470.80	58,722,497.22
210201	Тэтгэврийн даатгал	27,750,988.39	39,736,823.62
210202	Тэтгэмжийн даатгал	2,376,226.58	4,801,271.47
210203	ҮОМШӨ-ний даатгал	1,763,334.93	3,761,817.44
210204	Ажилгүйдлийн даатгал	439,523.21	920,764.20
210205	Эрүүл мэндийн даатгал	4,879,397.69	9,501,820.49
2103	**Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал**	32,590,347.01	38,704,079.26
210301	Гэрэл, цахилгаан	5,741,791.01	10,799,047.26
210302	Түлш, халаалт	23,501,708.00	26,010,380.00
210303	Цэвэр, бохир ус	3,346,848.00	1,894,652.00
2104	**Хангамж, бараа материалын зардал**	49,090,338.17	53,883,574.00
210401	Бичиг хэрэг	4,099,800.00	4,904,200.00
210402	Тээвэр, шатахуун	39,730,877.30	44,362,957.00
210403	Шуудан, холбоо, интернэтийн төлбөр	3,250,110.87	3,047,257.00
210405	Хог хаягдал зайлуулах, хортон мэрэгчдийн устгал, ариутгал	120,000.00	120,000.00
210406	Бага үнэтэй, түргэн элэгдэх, ахуйн эд зүйлс	1,889,550.00	1,449,160.00
2106	**Эд хогшил, урсгал засварын зардал**	40,782,800.00	15,112,080.00

210601	Багаж, техник, хэрэгсэл	6,610,000.00	1,059,880.00
210604	Урсгал засвар	34,172,800.00	14,052,200.00
2107	**Томилолт, зочны зардал**	15,134,000.00	7,968,200.00
210702	Дотоод албан томилолт	15,134,000.00	7,968,200.00
2108	**Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж**	137,875,937.00	1,109,743,311.34
210801	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж	136,454,885.00	1,103,574,587.00
210803	Даатгалын үйлчилгээ	386,400.00	615,825.00
210804	Тээврийн хэрэгслийн татвар	538,652.00	50,900.00
210805	Тээврийн хэрэгслийн оношлогоо	218,000.00	2,000.00
210807	Газрын төлбөр	278,000.00	5,499,999.34
2109	**Бараа үйлчилгээний бусад зардал**	15,029,800.00	100,479,000.00
210901	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	12,662,800.00	83,841,100.00
210902	Хичээл үйлдвэрлэлийн дадлага хийх	2,367,000.00	16,637,900.00
213	**УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ**	**90,356,412.87**	**105,256,217.87**
2132	**Бусад урсгал шилжүүлэг**	13,800,000.00	10,821,500.00
213209	Нэг удаагийн тэтгэмж, шагнал урамшуулал	13,800,000.00	10,821,500.00
	Орон нутгийн төсвийн ерөнхийлөн захирагчид олгох татаас, санхүүжилт	**76,556,412.87**	**94,434,717.87**
	Нэмэлт санхүүжилт төвлөрүүлэх шилжүүлэг	76,556,412.87	94,434,717.87
3	**ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (3)=(1)-(2)**	**19,000,640.00**	**44,995,200.00**
5	**ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТЫН МӨНГӨН ЗАРДЛЫН ДҮН (5)**	**19,000,640.00**	**37,303,000.00**
22	**ХӨРӨНГИЙН ЗАРДАЛ**	**19,000,640.00**	**37,303,000.00**
2200	**Дотоод эх үүсвэрээр**	19,000,640.00	37,303,000.00
221001	Их засвар	-	20,000,000.00
222001	Тоног төхөөрөмж	1,300,000.00	3,199,000.00
223001	Бусад хөрөнгө	13,815,000.00	14,104,000.00
6	**ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТЫН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (6)=(4)-(5)**	**(19,000,640.00)**	**(37,303,000.00)**
8	**НИЙТ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (8)=(3)+(6)+(7)**	(0.00)	7,692,200.00
9	**Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эхний үлдэгдэл**		8,257,849.00
10	**Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эцсийн үлдэгдэл**	8,257,849.00	15,950,049.00

2.4 Аудит хийсэн цэвэр хөрөнгө/өмчийн өөрчлөлтийн тайлан

төгрөгөөр

Код	Үзүүлэлт	Засгийн газрын оруулсан капитал	Дахин үнэлгээний нөөц	Хуримтлагдсан дүн	Засгийн газрын хувь оролцооны нийт дүн
D01	**2023 оны 1-р сарын 1-нээрх үлдэгдэл**	**1,514,989,636.59**	**167,046,779.15**	**1,382,801,427.98**	**3,064,837,843.72**
D02	Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын өөрчлөлт	-	-	-	-
D03	**Дахин илэрхийлсэн үлдэгдэл**	**1,514,989,636.59**	**167,046,779.15**	**1,382,801,427.98**	**3,064,837,843.72**
D04	Үндсэн хөрөнгийн дахин үнэлгээний өсөлт, бууралт	-	-	-	-
D08	Тайлант үеийн үр дүн	-	-	1,550,566,168.27	**1,550,566,168.27**
D09	**2023 оны 12-р сарын 31-нээрх үлдэгдэл**	**1,514,989,636.59**	**167,046,779.15**	**2,933,367,596.25**	**4,615,404,011.99**

2.5 Аудит хийсэн төсвийн гүйцэтгэлийн тайлан

төгрөгөөр

Эдийн засгийн ангилал	Үзүүлэлт	Тайлант оны		Зөрүү
		Батлагдсан төлөвлөгөө	Гүйцэтгэл	
2	**НИЙТ ЗАРЛАГА БА ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН**	921,273,100.00	860,199,996.19	61,073,103.81
21	**УРСГАЛ ЗАРДАЛ**	921,273,100.00	860,199,996.19	61,073,103.81
210	**БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ**	921,273,100.00	860,199,996.19	61,073,103.81
2101	**Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил**	519,991,800.00	489,019,401.37	30,972,398.63
210101	Үндсэн цалин	306,408,000.00	299,908,885.39	6,499,114.61
210102	Нэмэгдэл	155,261,000.00	132,571,529.04	22,689,470.96
210103	Унаа хоолны хөнгөлөлт	40,842,000.00	29,008,000.00	11,834,000.00
210104	Урамшуулал	11,480,800.00	26,603,686.94	(15,122,886.94)
210105	Гэрээт ажлын хөлс	6,000,000.00	927,300.00	5,072,700.00
2102	**Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл**	64,999,000.00	58,722,497.22	6,276,502.78
210201	Тэтгэврийн даатгал	43,642,900.00	39,736,823.62	3,906,076.38
210202	Тэтгэмжийн даатгал	5,406,900.00	4,801,271.47	605,628.53
210203	ҮОМШӨ-ний даатгал	4,325,700.00	3,761,817.44	563,882.56
210204	Ажилгүйдлийн даатгал	1,080,700.00	920,764.20	159,935.80
210205	Эрүүл мэндийн даатгал	10,542,800.00	9,501,820.49	1,040,979.51
2103	**Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал**	41,800,700.00	38,704,079.26	3,096,620.74
210301	Гэрэл, цахилгаан	11,000,000.00	10,799,047.26	200,952.74
210302	Түлш, халаалт	28,300,700.00	26,010,380.00	2,290,320.00
210303	Цэвэр, бохир ус	2,500,000.00	1,894,652.00	605,348.00
2104	**Хангамж, бараа материалын зардал**	54,015,400.00	51,007,964.00	3,007,436.00
210401	Бичиг хэрэг	4,875,400.00	4,904,200.00	(28,800.00)
210402	Тээвэр, шатахуун	43,000,000.00	41,487,347.00	1,512,653.00
210403	Шуудан, холбоо, интернэтийн төлбөр	4,000,000.00	3,047,257.00	952,743.00
210405	Хог хаягдал зайлуулах, хортон мэрэгчдийн устгал, ариутгал	140,000.00	120,000.00	20,000.00
210406	Бага үнэтэй, түргэн элэгдэх, ахуйн эд зүйлс	2,000,000.00	1,449,160.00	550,840.00
2105	**Нормативт зардал**	600,000.00	-	600,000.00
210503	Нормын хувцас, зөөлөн эдлэл	600,000.00	-	600,000.00
2106	**Эд хогшил, урсгал засварын зардал**	25,300,000.00	17,711,080.00	7,588,920.00
210601	Багаж, техник, хэрэгсэл	8,000,000.00	4,258,880.00	3,741,120.00
210604	Урсгал засвар	17,300,000.00	13,452,200.00	3,847,800.00
2107	**Томилолт, зочны зардал**	6,444,200.00	5,598,200.00	846,000.00
210701	Гадаад албан томилолт			-
210702	Дотоод албан томилолт	6,444,200.00	5,598,200.00	846,000.00
2108	**Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж**	200,602,000.00	193,642,074.34	7,079,925.66
210801	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж	192,294,000.00	187,473,350.00	4,940,650.00

210802	Аудит, баталгаажуулалт, зэрэглэл тогтоох	330,000.00	-	330,000.00
210803	Даатгалын үйлчилгээ	720,000.00	615,825.00	104,175.00
210804	Тээврийн хэрэгслийн татвар	1,140,000.00	50,900.00	1,089,100.00
210805	Тээврийн хэрэгслийн оношлогоо	618,000.00	2,000.00	616,000.00
210807	Газрын төлбөр	5,500,000.00	5,499,999.34	0.66
2109	**Бараа үйлчилгээний бусад зардал**	7,400,000.00	5,794,700.00	1,605,300.00
210901	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	5,500,000.00	5,249,100.00	250,900.00
210902	Хичээл үйлдвэрлэлийн дадлага хийх	1,900,000.00	545,600.00	1,354,400.00
	ЗАРДЛЫГ САНХҮҮЖҮҮЛЭХ ЭХ ҮҮСВЭР	921,153,100.00	860,199,996.19	60,953,103.81
1320	**ОРОН НУТГИЙН ТӨСВӨӨС САНХҮҮЖИХ**	914,153,100.00	854,498,455.19	59,654,644.81
132001	Орон нутгийн төсвөөс	914,153,100.00	854,498,455.19	59,654,644.81
120004	**ТӨСӨВТ БАЙГУУЛЛАГЫН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНААС**	7,000,000.00	5,701,541.00	1,298,459.00
1200042	Туслах үйл ажиллагааны орлогоос санхүүжих	7,000,000.00	5,701,541.00	1,298,459.00
4	**Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эхний үлдэгдэл**	**0.00**	**0.00**	**0.00**
5	**Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эцсийн үлдэгдэл**	**0.00**	**0.00**	**0.00**

2.6 Аудит хийсэн төсвийн гүйцэтгэлийн тайлан /ахмадын сан/

төгрөгөөр

Эдийн засгийн ангилал	**Үзүүлэлт**	**Тайлант оны**	
		Батлагдсан төлөвлөгөө	**Гүйцэтгэл**
2	**НИЙТ ЗАРЛАГА БА ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН**	-	**1,500,000.00**
213	**УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ**	-	1,500,000.00
2132	**Бусад урсгал шилжүүлэг**	-	1,500,000.00
213209	Нэг удаагийн тэтгэмж, шагнал урамшуулал	-	1,500,000.00
1	**ЗАРДЛЫГ САНХҮҮЖҮҮЛЭХ ЭХ ҮҮСВЭР**	-	**9,192,200.00**
120	**ТАТВАРЫН БУС ОРЛОГО**	-	9,192,200.00
120	**Нийтлэг татварын бус орлого**	-	9,192,200.00
1200047	Шилжиж ирсэн мөнгөн хөрөнгө	-	9,192,200.00
4	**Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эхний үлдэгдэл**	-	**8,257,849.00**
5	**Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эцсийн үлдэгдэл**	-	**15,950,049.00**

2.7 Аудит хийсэн нэмэлт төсвийн гүйцэтгэлийн тайлан

төгрөгөөр

Дансны код	**Үзүүлэлт**	**Өмнөх он**	**Гүйцэтгэл**
I	**НИЙТ ЗАРЛАГА БА ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН**	**-**	**1,154,491,364.87**
21	**УРСГАЛ ЗАРДАЛ**	**-**	**1,154,491,364.87**
210	**БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ**	-	1,050,735,147.00
2104	**Хангамж, бараа материалын зардал**	-	2,875,610.00
210402	Тээвэр, шатахуун	-	2,875,610.00
2106	**Эд хогшил, урсгал засварын зардал**	-	600,000.00
210604	Урсгал засвар	-	600,000.00
2107	**Томилолт, зочны зардал**	-	2,370,000.00
210702	Дотоод албан томилолт	-	2,370,000.00
2108	**Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж**	-	950,205,237.00

210801	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж	-	950,205,237.00
2109	**Бараа үйлчилгээний бусад зардал**	-	94,684,300.00
210901	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	-	78,592,000.00
210902	Хичээл үйлдвэрлэлийн дадлага хийх	-	16,092,300.00
213	**УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ**	-	103,756,217.87
2132	**Бусад урсгал шилжүүлэг**	-	9,321,500.00
213209	Нэг удаагийн тэтгэмж, шагнал урамшуулал	-	9,321,500.00
	Орон нутгийн төсвийн ерөнхийлөн захирагчид олгох татаас, санхүүжилт		94,434,717.87
	Нэмэлт санхүүжилт төвлөрүүлэх шилжүүлэг		94,434,717.87
II	**ЗАРДЛЫГ САНХҮҮЖҮҮЛЭХ ЭХ ҮҮСВЭР**	-	1,154,491,364.87
1311	**Нэмэлт санхүүжилтийн орлого**	-	1,154,491,364.87
131104	Дээд шатны төсвийн захирагчийн төсөвт тусгагдсан төсвөөс доод шатны төсвийн захирагчид хуваарилсан хөрөнгө	-	973,204,692.00
131105	Төсвийн байгууллагын үндсэн үйл ажиллагааны хүрээнд бий болсон нэмэлт орлого	-	181,286,672.87

3. АУДИТЫН ИЛРҮҮЛЭЛТ

Аудитаар нийт 521.0 сая төгрөгийн 8 алдаа, зөрчил илрүүлж, аудитын явцад 519.7 сая төгрөгийн 4 алдааг залруулж, 0.9 сая төгрөгийн 2 төлбөрийн акт тогтоож, 2 зөвлөмж өгсөн.

Залруулсан алдаа:

1. Үр дүнгийн тайланд ҮХ, БМ худалдсаны гарзыг 9.1 сая төгрөгөөр, туслах үйл ажиллагааны орлогыг 1.9 сая төгрөгөөр зөрүүтэй илэрхийлсэн. /завсар/ Санхүүгийн тайлангийн үзүүлэлтүүдийг 347.4 сая төгрөгөөр зөрүүтэй илэрхийлснийг залруулсан.

2. Үлдэгдэл өртөггүй ҮХ-д 577.1 мянган төгрөгийн элэгдэл илүү тооцсон, 394.9 мянган төгрөгийн ҮХ-ийн ашиглалтад орсон огноог программд оруулаагүйгээс тайлант хугацааны элэгдлийг тооцоолоогүй орхигдуулсан байна. /завсар/ Ашиглах хугацаа дууссан хөрөнгөнд 1.1 сая төгрөгийн элэгдэл тооцсоныг залруулж бүртгэсэн.

3. Тайлант хугацаанд аймгаас 50.8 сая төгрөгийн өвс тэжээл үнэ төлбөргүй өгснийг санхүүгийн тайланд худалдаж авснаар буруу бүртгэсэн, сумын ОНХС-аас 88.9 сая төгрөгийн өвсийг бүртгэлд тусгаагүй орхигдуулсныг залруулсан.

4. Түрээсийн гэрээний хэрэгжилтийг бүрэн хангуулаагүйгээс түрээслэгчдээс 1.3 сая төгрөгийн орлогыг хугацаанд нь төвлөрүүлээгүй, орон нутгийн орлогын дансанд түрээсийн орлогын 50 хувийг 150.8 мянган төгрөгийг илүү шилжүүлсэн байхад авлага, өглөгөөр бүртгэж тайлагнаагүй байсан алдааг залруулсан. /завсар/

Цаашид анхаарвал зохих асуудлыг тэргүүлэх ач холбогдлын дараалаар эрэмбэлэн харуулав. Үүнд:

Төлбөрийн акт:

1.Илрүүлэлт: Сумын ЗДТГ-ын төрийн сангийн мэргэжилтний цалин хөлсийг зөрүүтэй тооцож, 0.5 сая төгрөгийн цалин илүү олгосон байна.

Энэ нь Хөдөлмөрийн тухай хуулийн 43 дугаар зүйлийн 43.2.1 “*Ажил олгогч нь гүйцэтгэсэн ажил үүрэгт нь тохирсон цалин хөлсийг тогтоосон хугацаанд*

ажилтанд олгох, ... үндсэн үүрэгтэй", Төсвийн тухай хуулийн 16 дугаар зүйлийн 16.5.2 "*Төсвийн шууд захирагч нь төсвийн талаар батлагдсан төсөв, хөтөлбөрийг хэрэгжүүлэх талаар төсвийн ерөнхийлөн захирагчтай байгуулсан гэрээний хүрээнд төсвийн хөрөнгийг удирдах, зарцуулалтад нь хяналт тавих бүрэн эрхийг хэрэгжүүлнэ*", Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хуулийн 20 дугаар зүйлийн 20.2.5 "*Ерөнхий нягтлан бодогч дансны өглөг, авлага ба төлбөрийн тооцоог хянах, ажил, гүйлгээг гарахаас нь өмнө хянан, баталгаажуулах үүрэгтэй*" журамтай тус тус нийцэхгүй байна.

Үр дагавар: Батлагдсан төсвийг үр ашиггүй зарцуулах.

2.Илрүүлэлт: Сахилгын шийтгэл ногдуулсан ажилтанд урамшуулал бодож олгосон байна.

Энэ нь Төрийн албаны тухай хуулийн 48 дугаар зүйлийн 48.7 "*Төрийн жинхэнэ албан хаагч сахилгын шийтгэл ногдуулсан өдрөөс хойш 1 жилийн дотор сахилгын шийтгэл хүлээгээгүй бол түүнийг сахилгын шийтгэлгүйд тооцно*", Засгийн газрын 2019 оны 05 дугаар тогтоолын III хавсралтаар батлагдсан Төрийн албан хаагчид мөнгөн урамшуулал олгох журмын 2.7 "*Хууль тогтоомжийн дагуу сахилгын шийтгэл хүлээсэн төрийн албан хаагчийн сахилгын шийтгэлгүйд тооцогдох хугацаа дуусаагүй бол тухайн төрийн албан хаагчид улирлын ажлын үр дүнгийн мөнгөн урамшуулал олгохгүй*" гэж заасантай тус тус нийцэхгүй байна.

Үр дагавар: Батлагдсан төсвийг үр ашиггүй зарцуулах.

Өгсөн зөвлөмж:

1. Нягтлан бодох бүртгэлтэй холбоотой асуудал

Илрүүлэлт: Санхүүгийн тайланд тусгагдсан 8.2 мянган төгрөгийн авлага, 330.0 мянган төгрөгийн өглөгийг тооцоо нийлж баталгаажуулаагүй /завсар/ байсныг жилийн эцэст тооцоо нийлж баталгаажуулсан. Цаг хугацаанд авлага, өглөгийн баталгаажуулаагүй байна.

Энэ нь Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хуулийн 20 дугаар зүйлийн 20.2.6 "*Ерөнхий нягтлан бодогч нь эд хөрөнгийн болон төлбөр тооцооны тооллого хийх, үр дүнг шийдвэрлэх, бэлтгэн нийлүүлэгч, худалдан авагчтай тооцоо хийж, үлдэгдлийг баталгаажуулж, баримтжуулах ажлыг зохион байгуулах үүрэгтэй*" гэсэн заалттай нийцэхгүй байна.

Өгсөн зөвлөмж: Тайлант хугацааны санхүүгийн тайланд тусгагдсан авлага, өглөгийн үлдэгдлийг тооцоо нийлсэн акт үйлдэж баталгаажуулж байх.

Илрүүлэлт: Тайлант хугацаанд мал борлуулахдаа бүртгэлийн үнээр борлуулсан нь УСНББОУС-12 "Бараа материал"-ыг мөрдөөгүй байна.

Энэ нь Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хуулийн 20 дугаар зүйлийн 20.2.3 "*Ерөнхий нягтлан бодогч нь холбогдох олон улсын стандарт, эрх бүхий төрийн байгууллагаас баталсан нягтлан бодох бүртгэлийн стандарт, журам, заавар, энэ хуулийн 6 дугаар зүйлд заасан зарчмыг баримтлан нягтлан бодох бүртгэл хөтөлж, санхүүгийн тайлан гаргах үүрэгтэй*" гэсэн заалттай нийцэхгүй байна.

Дээрх албан шаардлага, зөвлөмжийн биелэлтийг Төрийн аудитын байгууллагад 2024 оны 08 дугаар сарын 30-ны өдрийн дотор ирүүлнэ үү.

4. АУДИТААР ИЛЭРСЭН АЛДАА, ЗӨРЧЛИЙН НЭГТГЭЛ

Санхүүгийн тайлангийн аудитын алдааны нэгтгэл

/мянган төгрөгөөр/

Алдааны товч утга	Нийт алдаа		Мэдээллийг тусгахгүй орхигдуулсан		Буруу тусган илэрхийлсэн		Үүнээс			
							Залруулсан		Залруулаагүй	
	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн
СТ-ийн үзүүлэлтүүдийг зөрүүтэй илэрхийлсэн.	1	357,731.1			1	357,731.1	1	357,731.1		
ҮХ-ийн элэгдэл зөрүүтэй тооцсон.	1	1,665.3			1	1,665.3	1	1,665.3		
БМ-ын орлогын ангиллыг буруу бүртгэсэн.	1	158,839.4			1	158,839.4	1	158,839.4		
Түрээсийн орлогын тооцоог буруу бүртгэсэн.	1	1,479.6			1	1,479.6	1	1,479.6		
Дүн	4	519,715.4	-	-	4	519,715.4	4	519,715.4	-	-

Санхүүгийн тайлангийн аудитын зөрчлийн нэгтгэл

/мянган төгрөгөөр/

Зөрчлийн товч утга	Нийт зөрчил		Үүнээс							
			Төлбөрийн акт		Албан шаардлага		Зөвлөмж		Хууль, хяналтын байгууллагад шилжүүлсэн	
	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн
Авлага, өглөгийг тооцоо нийлж баталгаажуулаагүй	1	338.3					1	338.3		
Мал борлуулахдаа УСНББОУС-ыг мөрдөөгүй	1	0.0					1	0.0		
Цалин хөлс зөрүүтэй тооцож олгосон.	1	550.1	1	550.1						
Сахилгын шийтгэл ногдуулсан ажилтанд урамшуулал бодож олгосон байна.	1	375.0	1	375.0						
Дүн	**4**	**1,263.0**	**2**	**925.1**	**-**	**-**	**2**	**338.3**	**-**	**-**

Аудитын явцад бидэнтэй хамтран ажилласан холбогдох ажилтнуудад талархал илэрхийлье.